

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IJODIY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHNING USULLARI

Isomova Farog'at Tojiddin qizi

Osiyo Xalqaro Universiteti

Pedagogika va psixologiya kafedrari o'qituvchisi

E-mail: isomovafarogattojiddinqizi@oxu.uz

Annotatsiya: Maqola modellashtirish faoliyati orqali maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun qo'llaniladigan turli xil uslubiy yondashuvlarni o'rganadi.

Kalit so'zlar: modellashtirish faoliyati, maktabgacha yosh, tarbiyalanuvchi, ijodiy qobiliyat, LEGO, raqamli qurish-yasash bloklari, virtual qurish-yasash dasturlari va 3D modellashtirish vositalari.

МЕТОДЫ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ НАВЫКОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНИКОВ

Аннотация: В статье исследуются различные методические подходы, используемые для развития творческих способностей дошкольников посредством моделирования деятельности.

Ключевые слова: моделирование, дошкольный возраст, обучение, творчество, LEGO, цифровые конструкторы, виртуальные строительные программы и инструменты 3D-моделирования.

METHODS OF DEVELOPING CREATIVE SKILLS IN PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: The article explores various methodological approaches used to develop creative abilities of preschool children through modeling activities.

Keywords: modeling activity, preschool age, educational, creativity, LEGO, digital building blocks, virtual building programs and 3D modeling tools.

Bugungi kunda davlatimiz, maktab, pedagog, ota-onalar oldiga maktabgacha ta'lim tashkilotiga qatnaydigan har bir bola nafaqat jamiyatning ongli a'zosi, nafaqat sog'lom va kuchli shaxs, balki tashabbuskor, tafakkurli, bilimdon, o'z zimmasiga olgan har qanday ishga ijodiy yondashadigan shaxs sifatida kamol topishini ta'minlashdek muhim vazifa turibdi. Ammo, biz bilganimizdek, qiziqish, tushunish va aql o'z-o'zidan rivojlanmaydi. Shunday qilib, maktabgacha ta'lim tashkiloti oldida bolaning rivojlanishi va ijodiy faoliyatning eng yuqori cho'qqilariga ko'tarilishi mumkin bo'lgan sharoitlarni yaratish masalasi turibdi.

Zamonaviy ta'lim tizimi uchun aqliy tarbiya muammosi juda muhimdir. Faol aqliy faoliyat qobiliyatini rivojlantirish vazifasi birinchi o'ringa chiqadi.

"Aqli" bolalik shaxsning kognitiv faoliyati uchun yaxshi asos yaratadi. Zamonaviy psixologlar aqlning 80% 8 yoshga qadar shakllanadi, deb hisoblashadi. Bu holat katta yoshdagi maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalash va o'qitishni tashkil etishga yuqori talablarni qo'yadi.

Kognitiv texnologiyalarni amalga oshirishning eng istiqbolli usullaridan biri modellashtirishdir, chunki maktabgacha yoshdagi bolaning fikrlashi mavzuga asoslangan tasvir va vizual aniqlik bilan ajralib turadi.

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

Modellashtirish bolalarda ijodkorlik, tashabbuskorlik va mustaqillik, makondan tashqari fikrlash, shuningdek, qisqa vaqtdan keyin o'z faoliyati natijalarini ko'rish kabi fazilatlarini rivojlantiradi.

Ma'lumki, o'qitishning eng samarali usullaridan biri modellashtirish usullari (*haqiqiy, matematik, vizual, ramziy, aqliy*). Modellashtirish bilimlarning rasmiy uzatilishini istisno qiladi - ob'ekt yoki hodisani o'rganish intensiv amaliy va aqliy faoliyat, har qanday yoshdagi odamning fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi.

Vizual modellashtirish usuli fazoviy tasavvurni rivojlantiradi, murakkab ma'lumotlarni idrok etish va mavhum tushunchalarni vizual tarzda ifodalash imkonini beradi.

Tarbiyalanuvchi diagrammalar va modellar tufayli ob'ektlarning muhim xususiyatlarini (yashirin xususiyatlar va ob'ektlarning aloqalari) ko'rganida, u haqiqatni to'liq tahlil qiladi, diagramma va modellardan foydalanishda bolaning barcha mumkin bo'lgan resurslari (*xususan, idrok, fikrlash, xotira, tasavvur, nutq*) tarbiyalanuvchilarning ijodiy faoliyati va sxemalarini shakllantirishga asoslanadi. Bir jarayon doirasidagi o'zgarishlar emas, balki shaxsning barcha resurslarini (*funksiyalarini*) izchil rivojlantirish - bu, menimcha, o'qitish samaradorligi mezonlaridan biridir.

Ma'lumki, turli xil kognitiv vositalardan foydalanadigan bola atrofdagi o'zgarishlarga osongina moslashadi, faol va adekvat harakat qiladi, kerakli ma'lumotlarni olish usullariga ega va shaxs sifatida muvaffaqiyatli rivojlanadi. Bola uchun faoliyat sub'ekti sifatida unga maqsadga muvofiq ma'lumotlarni mustaqil ravishda topish, o'zlashtirilgan harakat usullarini o'rganish va ulardan foydalanish imkoniyatini berish muhimdir. Muvaffaqiyatli o'rganishni ta'minlashning samarali vositalaridan biri bolalar tomonidan modellardan foydalanish va modellashtirish jarayonida faol ishtirok etishdir.

Muhimligi shundaki, zamonaviy hayot tez va chuqur o'zgarishlar bilan ajralib turadi. Axborot texnologiyalari va jamiyatni texnologiyalashtirish asrida tafakkurning yangi bosqichi talab etiladi. Shuning uchun tarbiyachining vazifasi har bir bolaga uning rivojlanishiga yordam berishdir.

Birinchidan, maktabgacha yoshdagi bolani o'rgatish oson, vizual modellashtirishdan foydalanish qiziqish uyg'otadi ;

ikkinchidan, ramziy analogiyadan foydalanish materialni eslab qolish va o'zlashtirish jarayonini osonlashtiradi va tezlashtiradi, xotira bilan ishlash texnikasini shakllantiradi. Axir, xotirani mustahkamlash qoidalaridan biri shunday deydi: "*O'rganayotganda, yozing, diagrammalar, diagrammalar va grafikalar chizing*" ;

Uchinchidan, grafik analogiyadan foydalanib, biz bolalarni asosiy narsani ko'rishga va olgan bilimlarini tizimlashtirishga o'rgatamiz.

Shunday qilib, modellashtirish muhim ta'lim vositasi va harakati bo'lib, uning yordamida turli xil ta'lim va rivojlanish maqsadlari va vazifalarini amalga oshirish mumkin, bunda mavhum tushunchalarni amalga oshirish, o'z ta'lim harakatlarini aks ettirish, o'rganilayotgan materialning muhimligini ta'kidlash va umumlashtirish, murakkab hodisalar yoki jarayonlarning tuzilishi, o'zaro bog'liqligi va munosabatlari haqida tasavvur hosil qilish zarur

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Tojiddinova, I. F. A. (2024). Tarbiya turlari va ularning shaxs kamolotiga ta'siri. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 429-435.

2. Tajiddinova, I. F. (2024). Types of education and their impact on personality development. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 469-475.
3. Tajiddinova, I. F. A. (2024). THE ISSUE OF EDUCATION IN PRIMARY EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 615-620.
4. Исимова, Ф. Т. (2024). Виды образования и их влияние на развитие личности. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 461-468.
5. Tajiddinova, I. F. A. (2024). FIRST STEP PROGRAM IN PRESCHOOL EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 609-614
6. Tojiddinova, I. F. A. (2024). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ ЖАРҲОНДА БОЛАЛАРНИНГ ИЖТИМОЙ МОСЛАШУВИ. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 590-595.
7. Tojiddinova, I. F. A. (2024). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМДА “ИЛК ҚАДАМ” ДАСТУРИ. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 603-608.
8. Isomova, F. A. T. Q. (2022). МАКТАБГАЧА ТАЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА БОЛАЛАРНИ МАКТАБ ТА’ЛИМИГА ТАЙЙОРЛАШДА НУТҚ О’СТИРИШ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.
9. Sobirova, S. Y. (2024). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМДА НУТҚ, МУЛОҚОТ ОҚИШ ВА YOZISH МАЛАКАЛАРИНИНГ СОҲАЛАРИ. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 52-62.
10. Sobirova, S. Y. (2023). Creativity in the work of an educator. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 361-367.
11. Yulduz, S. (2024). SYUJETLI-ROLI OYINLARINING BOLA FAOLIYATIDAGI АҲАМИЯТИ. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 44-51.
12. Yulduz, S. (2023). МАКТАБГАЧА YOSHDAГИ БОЛАЛАРДА ЕКОЛОГИК ТА’ЛИМ БЕРИШНИНГ О’ЗИГА ХОСЛИГИ. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 124-129.
13. Sobirova, S. Y. (2023). О ‘YIN ORQALI BOLA ТАФАККУРИ ВА НУТҚИНИ ОСТИРИШ. *SAMARALI TA’LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, 1(3), 93-99.
14. Sobirova, S. Y. (2022). PEDAGOGNING KREATIVLIGI BOLALAR IJODIY RIVOJLANISHINING ZARUR SHARTI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 219-220.
15. Yulduz, S. (2023). KREATIV YONDASHUVLAR ASOSIDA BOLALAR NUTQI VA ТАФАККУРИНИ RIVOJLANTIRISH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 23(2), 87-92.
16. Sobirova, S. Y. (2022). КИЧИК МАКТАБ YOSHIDAGI О ‘QUVCHILAR BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 158-160.
17. Sobirova, S. Y. (2023). METODIST FAOLIYATI ASOSLARI. *SAMARALI TA’LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(5), 108-114.
18. Sobirova, S. Y. (2024). AESTHETIC EDUCATION AS A TOOL TO LEAD CHILDREN TO PERFECTION. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 354-367.
19. Yulduz, S. (2024). Estetik tarbiya bolalarni komillikka yetaklovchi vosita sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 95-106.
20. Sobirova, S. Y. (2023). Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarga ekologik tarbiya berish. *SAMARALI TA’LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(4), 160-166.

21. Sobirovna, S. Y. (2024). BOLALAR RIVOJLANISHIGA TA'SIR QILUVCHI OILAVIY VA IJTIMOY OMILLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 199-204.
22. Sobirovna, S. Y. (2024). BOLALARNI NUTQINI RIVOJLANTIRISHNING NEYROPEDAGOGIK XUSUSIYATLARI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 253-258.
23. Sobirovna, S. Y. (2024). BOLALAR RIVOJLANISH NAZARIYASIDA PIAJENING KOGNITIV RIVOJLANISH MODELI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 193-198.
24. Sobirovna, S. Y. (2024). BOLALAR RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ULARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 259-264.
25. Sobirovna, S. Y. (2024). MILLAT ERKI VA RUHI KUYCHISI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(1), 130-132.
26. Sobirovna, S. Y. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMIDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 512-520.
27. Sobirovna, S. Y. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMIDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 512-520.
28. Sobirovna, S. Y. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMIDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 512-520.